

Trag Biljke NEDELJNIK #080 - Faktori koji utiču na zastoj u vašoj bašti

Datum: 27. April

Motivaciona bio bašta može da se postavi u svakom trenutku u sezoni jer kalendari prate setvu i sadnju, a imamo jako mnogo rasadnika tokom sezone. Zato niste zakasnili. Taj pojam u ovom programu ne postoji.

Kad god odlučite da postavite ovakvu baštu potrebna vam je samo dobra volja, travnjak, prirodni resursi, seme i kalendari. I budite uvereni da ćete vrlo brzo imati berbu. Ovakve bašte daju prve rezultate već za manje od dva meseca. Zato ovakvu baštu zovem montažnom baštom jer se može postaviti u jednom danu u kome ćete je ujedno i posejati.

Kratak sadržaj:

Proizvod koji traje zauvek

Nadin kutak

Zoniranje bašte - efikasno korišćenje vremena

Faktori koji izazivaju zastoj u bašti

Kombinacija za zelenu berbu tokom cele godine

Kalemljenje krastavaca, dinja, lubenica na tikvu

Uzgoj mlade soje - edamame

U šetnji sa gorostasima by Jess

Preparat od rukole – repelent za zlatice, sovice i smrdibube

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Pismo koje pišem sebi

Želim da ti se zahvalim javno i pred svima. Ti koja si izdržala i znala da veruješ i kada je bilo teško. Ti koja si verovala svojim instinktima. Baš ti koja si primala udarce dovela si nas tu gde jesmo. Znam da ti nije bilo lako, ali si hrabrija od mene sada i puno mlađa i spremnija da se rveš sa paučinom predrasuda. Nije ti bilo lako, ali niko ti nije lakoću ni

garantovao.

Želim da te pohvalim javno jer si uspela da na svojoj koži (a to najviše peče) istražiš sve metode koje će pomoći ljudima, izgubiš puno biljaka, ljudi i mostova da bi se dovoljno izolovala kako bi mislila u tišini. Pohvaljujem te, ja, koja sad uživam u blagodetima tvoje hrabrosti. Hvala ti jer znam koliko su udarci o zidove boleli.

Sećam se kada si kupila svoj prvi šešir za baštu usred Knez Mihajlove. Stavila si ga na glavu i rekla sebi da ćeš biti rančerka. A ta silna osuda okoline, odnosi dugovanja i nametanja... to si ti uspela da razbiješ i skinješ te okove sa sebe. Ne znam koliko bih ja danas bila spremna jer sam uljuljkana darovima tvoje smelosti. Nekada je samo važno osvestiti da nikome ne dugujemo život, prisustvo, učestvovanje, bivstvovanje i ne moramo da budemo u ulogama koje nam dodeljuju.

Aplaudiram ti na veri u cilj i bezkompromisno držanje kursa i onda kada si bila ucenjena zbog kojekakvih političkih, emotivnih, kvaziekoloških dešavanja kojih je uvek bilo. Platforma koja ima 1250 članova, koja broji toliko odraslih ljudi i pored njih njihovo okruženje je uvek na meti nekog ko želi da je iskoristi i ti si je uvek branila telom. A mene si naučila kako to da radim. Preko mene danas niko ne može da prođe jer si mi ti trasirala put do moći. Koliko ima moći u reči ODBIJ!

Divim ti se na apstrahovanju sopstvenih potreba jer meni danas ne treba nova ograda, krevet, orman, naučila si me da živim život bez dugovanja jer si znala da preživiš i onda kada ništa nisi imala. I tada si živela u izobilju prirodnih darova. Kakve si nam samo gozbe pravila od šumskih gljiva, bukvinog lista, divljeg luka i čičoke! Živele smo kao princeze iako sa jako malim budžetom. Naučila sam koliko je malo veliko zahvaljujući tebi.

Još uvek svaku noć gledam u Bogorodicu koju si mi postavila iznad kreveta. A sećam se i dana kada si je okačila i svake molitve koju si izgovorila. Kada su ti dani bili teški izgovarala si ih neverovatno dugo. Kao da si čekala da molitva dopre do svih okvira sobe, uđe u zidove i odjekne dovoljno daleko da bi bila UTICAJ. I sećam se kada si zažmurila i osetila njen zagrljaj prvi put. Tada si naučila da pratiš svoj glas. Jer to nije samo tvoj glas već glas Bogorodice.

Želim da te zagrlim, jako. Stegnem jako i kažem ti da će sve biti u redu. Da nisi sama. Ali sada je kasno, sada starija ja može samo da gleda hrabriju tebe na barikadama. Sada znam da jedino mogu da tu podršku pružim svakoj osobi koja se nađe na mom putu u tvoje ime. Ime one hrabre Biljke koja je razbijala predrasude.

Hvala ti, tvoja Biljka danas.

Svi vi koji danas bijete neke bitke izvojevaćete pobedu za sebe koja će jednog dana da vam napiše isto ovakvo pismo.

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović, Nedeljko Ivanešić.

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova.

Nekada i ja sam bila uspaničeni početnik. Svi su spram mene delovali kao baštenski Anštajni. Moja prva presada bila je totalni fijasko i babe u selu rekly su da se "manem ćorava posla" s tim "rukama svilenim"

Ruke svilene - to me prati i danas.

Nekada sam na pomisao leda, bila u panici. To se meni nikada neće (ne sme) desiti! Da, tako je bilo. Bila sam puna ega, sebična i nesvesna.

Shvatila sam da nije u skladu s prirodom tugovati zbog nje. Da je priroda cela jasna i da postoje ciklusi, a mi u njima sa svojim potrebama. Shvatila sam da ne želim da živim paniku. Strahove!

Odučila sam da postanem protok. Biće otvorenih vrata kroz koja protiče sve što tom danu pripada. Nije važno da li mi to prija, da li me brine, bitno je da je MOJE i da mi pripada. Da grlim sve što je pripadajuće meni!

Lekcija 1 - i dobro i loše je jednako ljubav ukoliko voliš sebe.

U jednu baštensku sezonu svašta stane: suša, mraz, led, prizor, gubitak, plodovi, a jako je malo (ćak nimalo) divnih, spokojnih dana. Navikneš na borbu, naučiš da je to važno.

Kada oluja satire moju baštu, lomi biljke, led kida tkiva ja stojim mirno i ćekam. Bez panike, bez reakcije, strpljivo ćekam. Ćekam da prođe. Ćekam da vidim štetu i tek onda donosim zaključke. Nema više panike. Mudrost je to životna, usred oluje biti spokojan.

Lekcija 2 - život je pun oluja, pusti ih, ne pružaj otpor, posmatraj je. Otpor te slabi.

Iza oluje uvek dolaze dobra rešenja ako si emotivno stabilan.

Jer, biljke, ne ljudi, pokazale su mi osnovne životne mudrosti.

Kako ućutati mudro.

Kako voleti tišinu tuge.

Kako sakupiti sebe u jaku silu onda kad treba.

Kako ustati na nepravdu.

Kako ne trošiti reći na one koji te ne ćuju.

Kako ne obraćati pažnju na one koji žele da te ponize jer poniženje je njihovo, a poniznost (pred Bogom) tvoja.

PROIZVOD KOJI TRAJE ZAUVEK

Zapravo je to svojevrsni kuriozitet jer danas šta god da kupite dobijete maksimalno garanciju 5 ili 10 godina i to za jako skupe stvari. Nakon toga sve poćinje da se kvvari. I zaista se kvvari.

Uzela sam u obzir da je vreme novac jer da biste ga zaradili ulažete najveću vrednost koja vam je data pa u skladu s tim je osmišljen program koji se zauvek postavlja u jednoj bašti.

O Projektima bašte ću pisati još malo, još samo 18 dana za ovu godinu i nije mi teško iako sam već pomalo umorna od ponavljanja. 15.05. prodaja se zatvara za ovu godinu i ako ova informacija promeni nekome život na bolje vredelo je pisati, snimati i podsećati vas da postoji ovakvo rešenje. Svaki dan dobijamo rezultate baštovana koji su već postavili Projekte bašte i dirljiva pisma zahvalnosti...

...“majka sam troje dece i puno radim, a Projekat bašte mi je omogućio da s lakoćom uzgajam hranu za porodicu, nikada mi nije bilo lakše...

...„Biljo, sunce moje, imam 80 godina i mislila sam da postavim samo jednu gredicu ali tvoji Projekti su zavodljivi i eto me sa 5. Polako radim ali sve mi je lepo niklo pa me motiviše da radim dalje“...

Projekat bašte zovu revolucionarnim rešenjem za zauzetog ćoveka, ali i za one koji žele da savladaju sve principe Motivacione bio bašte. A ja znam da je tako jer je u ovaj program uloženo 20 godina iskustva.

Dok su mnogi živeli neke svoje živote ja sam sate i dane uložila u konsultacije sa baštovanima. To je povratna i korektivna informacija koja je bila ključna u potrazi za humanim vrednostima. Humane vrednosti u Projektima se oseće onda kada se oslobodite okova sistema. Treba vam malo vremena da usporite.

Današnji ćovek je navikao da juri i kada se zaustavi postaje anksiozan, ne zna šta će s vremenom. E tu dolazi do ključne promene vas kao individue i duhovnog bića. Svaki dan ćitam rećenice u kojima ljudi postaju svesni tih humanih vrednosti. Jako sam

srećna, baš jako. Motivaciona bio bašta je ušla u vaše živote kako bi bila pomoć da ostvarite svoj cilj. **Hrana kojoj verujete.**

Koliko košta "zdravo" povrće u prodavnici?

Jeste li se zapitali koliko novca trošite na povrće?

Koliko ste poslednji put platili za povrće u prodavnici? Pomnožite to sa 12 meseci pa sa 5 godina i sa 10 godina...

I to za kupovinu povrća koje je hemijski tretirano po 18 puta tokom godine da bi došlo na police prodavnica (zato sam napisala "zdravo" povrće na početku).

Svesna sam da je novac, nakon vremena i zdravlja, najveće ograničene svakog čoveka. Zbog toga smo pre objavljivanja prvog Projekta bašte odlučili da pitamo baštovane da glasaju za prihvatljivu novčanu vrednost Projekta bašte i svega što on podrazumeva.

Glasalo je mnogo baštovana i verovatno su mnogi od vas koji ovo čitaju tada glasali. Ako se sećate, tada smo ponudili nekoliko opcija, ali nakon pregleda rezultata, ipak smo odlučili da odaberemo najnižu cenu.

To su gotovi doživotni planovi za baštu uz pomoć kojih svaki čovek može da uzgaja svoju hranu i treba da budu pristupačni što većem broju baštovana.

Pa eto, zapitajte se: kada ste poslednji put čuli da nešto što ste kupili, možete da koristite ZAUVEK? Jedna kupovina i doživotno korišćenje.

Zamislite šta to znači za nekoliko godina. Ne kupujete povrće koje ne znate odakle dolazi. Ne plaćate cenu koja raste svake godine. Ne trošite novac na "zdravo" povrće koje je tretirano po 18 puta tokom godine.

Jedete ono što ste sami uzgojili. Znae svaku biljku, svako seme, svaki korak. I usput štedite mnogo novca na godišnjem nivou.

I to ne jedne godine, nego svake godine. Zauvek.

A svaki Projekat bašte košta manje od jedne mesečne kupovine hemijski tretiranog povrća. I svaki Projekat bašte može **doživotno** da se koristi u istoj bašti i da se započne bilo kada. Nema rok trajanja. Ne može da se potroši.

Ostaju zauvek u vašem vlasništvu, ali nisu stalno dostupni za kupovinu.

Dve nove verzije Projekata bašte biće dostupne za kupovinu **do 15.05.** i tada se povlače iz prodaje. To je 18 dana od danas. Nakon toga za ovu godinu Projekat bašte neće biti dostupan i o tome se neće snimati, pričati, pisati. Jako se radujemo tome, jer smo svi pomalo umorni.

Više informacija o trenutno dostupnim Projektima bašte možete da pročitate na ovom

linku: <https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

Zaista smo se potrudili da vas proteklih meseci obaveštavamo o novim Projektima bašte i nadam se da se neće ponoviti ista situacija kao prošli put.

Mnogo baštovana koji su nam pisali posle završetka prodaje i molili nas da kupe svoj Projekat bašte. To nije bilo moguće tada, a neće biti moguće ni sada.

Imamo dogovor sa programerima koji povlače Projekte bašte sa sajta 15.05. u ponoć.

Ako već imate svoj Projekat bašte, znajte da ćete zauvek imati podršku, plan i mene kao snimljenog mentora pored vas u video-vodičima kada god odlučite da uzgajate svoju hranu.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Čežnja za proljećem

O, maju dragi, dođi,

olistaj grane sve.

Uz potok bistri pođi,

probudi ljubice.

Jer mi bi tako rado

već gledali cvijetak cvast.

O, dragi maju, rado

uživali lijepe šetnje slast.

Ti dođi i učini

da cvate cijeli kraj,

ti, sunce toplo, sini,

nek lijep nam bude maj.

Ah, dođi i ponesi

nam ruža pregršt svu.

Slavuja nam donesi

i njegovu milu pjesmicu.

(W. A. Mozart, prepjev: Truda Reich)

Meditacija o proljeću

Uzmi malu dekiću, pođi ujutro u svoj vrt, sjedni na svoje najdraže mjesto.

Zatvori oči i osjeti kako proljeće ulazi u tebe s toplim zrakama sunca. Zemlja diše duboko, sve se probija prema svjetlu – i ti, kao dio te čarobne simfonije, osjećaš da istinski živiš.

Proljeće je stanje duše. To je vrijeme kada se u tebi rađa nova energija, kada svaki dan donosi čudo: sjeme koje klija, list koji raste, cvijet koji se otvara.

Tvoj vrt je živ, pun glasova i pokreta. Biljke rastu, leptiri plešu između cvjetova, njihova krila kao komadići neba. Pčele žure od cvijeta do cvijeta, noseći blago na svojim nožicama. Gušteri se sunčaju na suharcima, kao da znaju neku tajnu sunca. Ptice pjevaju svoju pjesmu, a ti si dio tog orkestra – tvoje ruke na zemlji, tvoj dah u ritmu proljeća.

Kad sadiš sjeme, ne sadiš samo biljku. Sadiš obećanje, čekanje radost. Svaki dan u vrtu je susret s malim čudima: prvi izdanak, prvi pupoljak, prvi leptir koji se spušta na tvoje ruže.

Zemlja ti govori, a ti je slušaš. Učiš od nje kako biti strpljiv, kako se radovati malim stvarima, kako biti dio cjeline.

Proljeće ti daruje dar buđenja. Svako jutro je novo, svaki dan je prilika.

Kada bereš plodove svojih ruku, osjećaš punoću. To nije samo hrana, to je ljubav pretvorena u okus, u boju, u miris. I u tom trenutku znaš: ti si dio ovog velikog kruga. Nisi samo čovjek u vrtu – ti si proljeće, ti si život, ti si dio ove čarobne simfonije.

Sada otvori oči i osjeti kako te proljeće puni. Sve postaje moguće, svaki trenutak nosi nadu. I ti, s rukama na zemlji i srcem otvorenim prema nebu, znaš da si upravo tamo

gdje trebaš biti. Živ. Slobodan. U svom vrtu, u svom proljeću, u svom životu.

Ovo je bila mala meditacija, moj poklon za vas, a istovremeno i prikaz stanja moje duše u proljeće. Znete već, puno puta ponavljam isto, proljeće je moje najdraže doba. Klima se neumoljivo mijenja i sve više ga skraćuju zima i ljeto. Zima ga gricka s početka a, ljeto s kraja. Zato je važno ne propustiti ga zbog manje važnih stvari. Ako želite još malo produžiti taj osjećaj, dođite na moj blog. Prošli put su mi uređaji otkazali poslušnost, pa vam donosim „zaostatke“ iz prošlog Kutka, a također i neke nove, lijepe i poučne proljetne priče.

[Probaj ovako: Nadin kutak 80](#)

Lijep pozdrav!

ZONIRANJE BAŠTE - efikasnije koristite svoje vreme u bašti

Prednosti zona u bašti:

1. Rad u koracima jednak je vežbi fokusa
2. Praktična ostvarenost u koracima
3. Smanjenje frustracija
4. Program koji omogućava puno ponavljanja
5. Program koji daje šansu za početak u svako doba godine

Šta smo na Kontinentu završili do sada? RPZ i krompir koji pripada KPZ. Čeka nas postavka ostatka KPZ i PLZ. Ostatak KPZ su mahunarke, kukuruzi, integralni sistemi.

Zone i nakon mnogo predavanja većini nisu jasne jer su one tu da služe nama i ako je naš pristup pogrešan i zone su pogrešno koncipirane. Zone nisu fizički odvojene tokom cele godine, ali tematski jesu uglavnom. Zone prate kalendari. Pomažu nam da radimo u koracima, da bolje iskoristimo svoje vreme, a da smo pre svega zadovoljni svojim učinkom.

Zone su podeljene na 5 delova: RPZ, KPZ, PLZ, JZ, ZZ. Ozima sadnja je sastavni deo RPZ i KPZ. U okviru PLZ nalazi se i ZP.

RPZ-RANOPROLEĆNA, za Kontinent se postavlja od 01.03.

KPZ-KASNOPROLEĆNA, za Kontinent se postavlja od 20.03 pa do kraja aprila.

PLZ-PROLEĆNO LETNJA, za Kontinent se postavlja od 01.05.

ZP-ZONA PINCIRANJA, imamo istoimenu epizodu.

JZ-JESENJA ZONA, za Kontinent se postavlja od 15.07.

ZZ-ZIMSKA ZONA, za Kontinent se postavlja od 15.07.

Kako možete najlakše da tumačite zone? Kao puzle. Komad po komad do cele slike. Ili kao montažnu baštu koja se postavlja po potrebi.

Stalno govorimo da je današnji čovek jako užurban, nema vremena. Ja takvog čoveka ne želim da usporim. Ako čoveka koji je već dovoljno opterećen zahtevima nove životne dinamike dodatno opteretiš, takav čovek neće izdržati. Zato su humane vrednosti jako važne. Iako vam se na prvi pogled čini kao neka teška komplikacija zone su meni pomogle da olakšam rad, budem produktivija i bolje raspolažem vremenom. Kada radite ovakvu baštu vama cela bašta nije potrebna već je podižete komad po komad, a pri tom svaki komad je posejan i postaje motivacija za dalje.

Projekat bašte od 10 gredica je zoniran na sledeći način: 4 RPZ PMova, 2 KPZ, 1 ZP/PLZ, 3 PLZ

JZ i ZZ su ugrađene u smenu kultura.

Ukoliko još uvek nemate svoj Projekat bašte zoniranje možete da uradite i sami samo je potrebno da pogledate predavanje na tu temu ili epizode koje se bave zoniranjem.

Na našem jutjub kanalu je mnogo snimljenog materijala i to je znanje koje vam je dato da vam služi na dobro. Imate gotove analize koje možete samo da primenite.

Postavka zone za jednu sezonu nije komplikovana, ali jeste rotacija zona i da bih uradila Projekte bašte koji se mogu doživotno koristiti uz rotaciju zona (objašnjena u Video-vodičima) uložila sam 3 meseca rada i „podmazivanja“ zupčanika kako bi sve dobro funkcionisalo. Do sada nisam imala priliku da radim sa baštovanom koji je uspeo zoniranje da odradi u punom njegovom kapacitetu. Nakon jesenje PLZ uglavnom se ozbiljno zapetljaju.

Zoniranje bašte je važno uraditi u skladu sa svim humanim vrednostima, turnusima, integralnim sistemima kako bi se dobio samoodrživi sistem koji vas vodi do bašte koja hrani cele godine.

FAKTORI KOJI IZAZIVAJU ZASTOJ U VAŠOJ BAŠTI

S obzirom da vodim veliki broj baštovana kroz sezonu, kao i sve klimatske zone, vrlo sam kompetentna da pišem o tome šta izaziva zastoj u baštama i te faktore ću svesti na 3.

1. Jako loša uhranjenost perma modela ili upotreba slame.

PMovi su neka vrsta organskih saksija i biljke na početku svog života rastu u gnezdima ili tunelima i njihov rast zavisi isključivo od punjenja. Ako je mešavina 3:2:1 loša i

biljke će sporije napredovati.

Takođe je važan faktor i uslojenost PMova. Vrlo često se pravi greška tako što se uslojeni PMovi ne zalivaju aktivatorom. To je posebno važno kod onih PMova koji su uslojeni slamom. Slama se sporije razgrađuje pa će automatski i vaši rezultati biti sporiji što često frustrira baštovane. Ako se koristi slama neophodno je dobro nahraniti PMove kod uslojavanja i biljke dodatno đubriti mešavinom čiju ću recepturu napisati.

Uzmite kantu od 10 l. Napravite tbd na bazi N i u koji se nakon njegove fermentacije dodaje 6 lopatica stajnjaka, može i granulirani, 400 g suvog kvasca i 400 g šećera. Sve to mora da odstoji 2 sata i nakon toga se koristi u razblaženju 1:20 direktno u koren biljke.

2. Perfekcionizam. Najteže rešiv, mentalni sklop samog baštovana koji ima jakog perfekcionista u sebi ili jako izraženu takmičarsku energiju. PMovi su živi sistemi i ne vole pritisak. Baštovani često vrše pritisak nad sobom, ali pre svega vršeći pritisak na biljke i PMove i tada vidno preteruju u dohrani, tretmanima, prebacuju životnu brigu i probleme na baštensku pozornicu. Kod takvih baštovana bez obzira šta preduzimali, koliko se trudili, bašta je u zastoju. Često je bašta u zastoju sve dok sam baštovan ne razreši neka važna životna pitanja ili konflikte. Tu mogu da pomognem samo usmeravanjem energije u drugo, drugačijem pravcu.

3. Strahovi. Strah od svake bube, divlje biljke koja probije gredicu, promene na listu. Panika da će se sezona izgubiti. Razumem ovo najviše jer sam i sama prošla proces.

Potrebno je vreme da se vrati poverenje u prirodu. Nekako odrastamo sa mnogo laži i podmetanja pa je potrebno sa sebe sprati tu tešku boju kako bismo živeli sklad jer put do toga popločan je mozaikom od radosti, plača, gubitaka i mnogo dobitaka i pre svega izgradnje poverenja u celi prirodni sistem. Nije dovoljno što vam ja govorim da verujete prirodi. Znam da nije. Morate da steknete vlastito iskustvo. Ali ja ću biti tu da vas sve vreme držim za ruku jer svest da niste sami na ovom putu olakšava svaki trenutak u kome pokleknete. **Ja ću biti tu.** Nekada je samo ta rečenica dovoljna.

KOMBINACIJA ZA ZELENU BERBU CELE GODINE

Prošle nedelje izašla je vrlo zanimljiva epizoda, više ideja koju sam želela da ostvarim već izvesno vreme. Ideja koja je idealna za sve nas ljubitelje zelenih listova. Ne znam kako vi reagujete na zeleniše ali pune korpe zelenih listova u meni ostavljaju utisak praktične ostvarenosti.

Sve je kao ideja proisteklo iz ljubavi prema spanaću. Spanać je kultura za brzi uzgoj, uvek se seje kao pretkultura u Projektima bašte jer ima vegetaciju 50 dana pa nas u RPZ vrlo brzo hrani. Nedostatak prolećnog spanaća je brzo cvetanje na visokim

temperaturama pa onda celo leto ostajemo bez ovog ukusa. Kao zamenu za spanać već prošle godine ubacila sam Trajni spanać, koji je jedna vrsta blitve, ali to se po ukusu nije dopalo većini baštovana.

Ono što zapravo želim u ovoj sezoni je da cele godine, ali pre svega preko leta berem pune korpe zelenih listova za smutije, variva ili svežu upotrebu pa sam došla na ideju da na jednu gredicu spojim: Malbar spanać, Novozelandski spanać, Azijski puzajući spanać, Trajni spanać, lisnate keljove Sibirski Skarlet i Nero toskanski kelj. Naravno, ovde se dodaje kao kontrast i zaštita neven i suncokret. Rezultat će biti jako bujna zelena gredica i ogromna berba cele godine, ali pre svega celog leta. Unapred se radujem prizoru, a da biste videli benefite ove kombinacije pokušaću da vas zaljubim u ove kulture, a kombinaciju možete da vidite u samoj epizodi i na našem jutjub kanalu.

Malabar spanać, je tropska puzavica otporna na toplotu, idealna kao zamena za običan spanać tokom leta. Brzo raste (i do 3-4 metra), zahteva oslonac, a koristi se u ishrani svež ili kuvan, sa ukusom sličnim spanaću. Najbolje uspeva na suncu, a sadi se od aprila/maja.

Postoji zeleni (Basella alba) i crveni malabar (Basella alba Rubra) koji je dekorativniji. Obe sorte sam posadila u ovu gredicu kako bih dobila punoću i efekat različitih boja.

Kod nas se uzgaja kao jednogodišnja biljka jer ne podnosi mraz, mada može prezimiti u saksiji u zatvorenom prostoru.

Seme se seje u kontejnere od sredine aprila, a na otvoreno se sadi kada prođe opasnost od mraza.

Zahteva dosta sunca, redovno zalivanje i potporanj (rešetku ili štapove). Kod mene će ići na mrežu za krastavac.

Listovi i stabljike se beru tokom leta; odličan je u salatama, varivima ili pržen u kombinaciji sa belim lukom.

Malabar spanać je izuzetno zahvalan za uzgoj jer nije podložan bolestima kao običan spanać i daje prinose tokom najtoplijih meseci.

Najbolja preporuka je izvanredan ukus i otpornost na visoke temperature.

Novozelandski spanać (*Tetragonia tetragonioides*) biljka je koja zapravo nije u rodu sa spanaćom, ali oblikom listova i ukusom vrlo mu je sličan.

Jedna od bitnijih razlika u odnosu na običan spanać je što novozelandski voli toplo vreme, a optimalna temperatura za njegov razvoj je 20 do 25°C. Dakle, njega treba posejati nakon što su prošli mrazovi. Za razliku od običnog spanaća, treba mu duže vremena za uzgoj, oko 60 do 70 dana od sejanja do branja.

Ova jednogodišnja biljka, poreklom sa Novog Zelanda, a koja prirodno raste i u

Japanu, Australiji i Južnoj Americi, je iz porodice čupavica (Aizoaceae). Biljke mogu narasti do 1 metar dužine, a listovi do 7 cm.

Novozelandski spanać je samonikla biljka i to puzavica. Zato se ne morate truditi sejati ga u redove, jer će se i tako povaljati po tlu. Zanimljivo je da nije privlačan puževima pa ako posejete ovu biljku, nećete morati brinuti da će je već izniklu pojesti. Otporan je i na druge bolesti i štetočine, a kako berete vrhove biljke, iz svakog zaperka će se granati novi.

Novozelandski spanać se u kulinarstvu koristi kao i obični - za razna jela. Ima manje nitrata i oksalne kiseline nego običan spanać, ali ga ipak ne treba jesti u većim količinama, u svežem obliku.

Još jedna biljka koja dalje izobilje zelenih listova i neće procvetati na visokim temperaturama.

Anredera cordifolia, poznata kao azijski puzajući spanać ili Madeira vine, je brzorastuća, višegodišnja dekorativna i jestiva puzavica. Iako potiče iz Južne Amerike, u našim krajevima je popularna zbog svoje otpornosti na toplotu i brzog rasta koji može dostići i do 9 metara u jednoj sezoni.

Listovi: Zeleni, sroliki, sjajni i blago mesnati. Koriste se kao zamena za spanać.

Cvet: Krajem leta i tokom jeseni formira mnoštvo sitnih, mirisnih belih cvetova u obliku grozdova.

Gomolji (krtole): Biljka formira podzemne rizome i karakteristične vazdušne gomolje na stabljici koji služe za razmnožavanje.

Jestivost: Listovi se konzumiraju sirovi ili termički obrađeni. Podzemne krtole su takođe jestive i pripremaju se slično krompiru, pri čemu termičkom obradom gube prirodnu gorčinu.

Lekovitost: Smatra se lekovitom biljkom u tradicionalnoj medicini.

Dekoracija: Idealna je za "žive ograde" i zaštitu od sunca preko leta zbog svoje gustine i brzine rasta.

Svetlost: Zahteva dosta svetlosti, najbolje uspeva na sunčanim ili polusenovitim mestima.

Zalivanje: Voli umereno vlažno tlo, ali je važno da je zemlja dobro drenirana kako bi se sprečilo truljenje korena.

Prezimljavanje: Biljka podnosi niske temperature samo do -2°C. U našim klimatskim uslovima, preporuka je da se pre prvih mrazeva rizomi izvade iz zemlje i čuvaju na suvom, mračnom i prohladnom mestu, slično kao dalije.

Ukus: sličan je matovilcu i blago kiseo.

Najveća prednost je berba mladih listova cele sezone, a ja ga uzgajam prvi put ove sezone pa ću dati detaljnije preporuke za njegov uzgoj tokom sezone.

Trajni spanać, jedna vrsta blitve. Erbette, lisnata blitva. Kada su u pitanju opisi i karakteristike na sajtovima često vas dovode u zabludu jer očekujete da je to blag ukus spanaća, a zapravo ima nešto blaži ali ipak tipičan ukus blitve. Ono što je sigurno ima gotovo isti oblik spanaća i zaista je veliko zadovoljstvo brati te listove celo leto ali i zimu jer je otporan na -20. Ovu biljku berete dve godine ili preciznije dve sezone jer ako je posejete u jesen već u narednoj sezoni ona će procvetati. Izuzetno isplativo povrće jer zaista i sa desetak biljaka možete da hranite sebe i rodbinu cele sezone.

Lisnati keljovi, Sibirski i Toskanski, divne kulture koje i početnicima uspevaju odlično jer zaista nisu zahtevne. Kulture su potpuno otporne na niske i visoke temperature što je fantastično jer listove beremo cele godine. Toskanski kelj ima nešto blaži ukus ali su zapravo oba kelja nezamenljiva hrana, bar meni u celoj godini.

Na ovoj kombinaciji za zelenu berbu cele godine upravo lisnati keljovi i trajni spanać su ono što će nas hraniti cele godine dok će Malbar, Azijski i Novozelanski spanać kod prvog jakog mraza završiti svoju vegetaciju.

Ukoliko su vas ove biljke zainteresovale dobra je vest da ih još uvek možete posejati, a kombinacija vam je prikazana u novoj epizodi na našem kanalu.

KALEMLJENJE KRSTAVACA, DINJA, LUBENICA NA TIKVU

Svaka sezona me primorava da pokušavam nešto drugačije, jer sve ono što se ispostavi kao greška je lekcija o potragama. A potrage su jedino što omogućava moje pokrete.

Danas sam pričala o tome kako bi mi život bio jednostavniji da u sebe nisam unela onoliku poeziju i "sve te mrtve pesnike i po nekog živog". Zaista bi bilo jednostavnije. Poezija me talasa kroz život i svet oko mene čini prozirnim. U ligamentima mi spava Kafkin Dnevnik, u zubima Barikov Okean, na laktovima Cvetajevina Glad, na kukovima Andrić, a kroz vene sve sami stihovi, slova, znakovi interpunkcije. Kao Čovekolika knjiga Da Sam. Zato i stalne potrage i nemiri.

Odluka da se spoje dve biljke je tačka u kojoj upravljamo životom i mora biti smisljena. To nikada nije igra. Pokušavam da pronađem rešenje za uzgoj nekih biljaka jer bio uzgoj ne toleriše mnogo uplitanja preparatima koji su čak dopušteni. Cidnim sredstvima vi uglavnom ubijate neselektivno. A svi znate kako je bio uzgoj krastavaca nekada vrlo zahtevan. Kada počne intenzivna berba biljci pada naglo imunitete i uglavnom je prati plamenjača listova. Dok ste ubrali prve plodove već vas u narednoj berbi često čeka šokantan prizor. Ja kalemljenjem krastavca na lagenariju pokušavam

da iskoristim otpornost lagenarije na gljivične bolesti, njen dubok koren (koren krastavca je površinski i širok) i veliki afinitet rasta. Na ovaj način pokušavam da izbegnem bolest koju je često moguće suzbiti bez hemijskih preparata koji nisu dooušteni po Zakonu prirode i po Mom Zakonu.

KALEMLJENJE KRASTAVCA NA LAGENARIJU (DINJE, LUBENICE) NA PROCEP

Isti princip se koristi za kalemljenje dinje i lubenice ali ja ovog puta kalemim krastavac. Potrebno je:

Podloga je tikva

Plemka je krastavac

Najlonske trake

Štipaljke

Žilet

Očistite centralni deo tikve u predelu lista i morate žiletom da očistite dno lista da ne bi podloga "podivljala". Uradite rez po sredini do 1,5 cm. Plemku odrežete do 2,5 cm od lista pa je zaoštrite kao iglicu do 1,5 cm dužine. Ubacite iglicu u rascep na podlozi (ovde vam je potrebna nečija pomoć da pritisne oba lista) i spojno mesto obmotate najlon trakom. Preko toga stavite štipaljku. Do kraja dana će se osušiti listovi krastavaca i njih je potrebno odrezati makazama. Vas intresuje centralni listić koji je mesto daljeg bujanja života i listovi tikve koji moraju biti vitalni jer podloga dalje preuzima život plemke.

Podloga se poseje nedelju dana pre plemke jer mora da bude starija i čvršća. Sada imamo aprilske rasadnike i idealno je vreme da naučite ovu tehniku.

UZGOJ MLADE SOJE – EDAMAME

Pre par godina uzgojila sam mladu soju više kao eksperiment i dobila sam sjajne rezultate i obilnu berbu kao i iskustvo uzgoja jako malo zahtevne kulture. Jedini problem kod uzgoja je seme koje je često slabe klijavosti i nakon setve brzo trune u zemlji.

Kod prve setve seme sam nabavila iz više izvora i ono što mi je najbolje klijalalo je seme iz marketa – soja koja se kupuje za jelo. Još uvek na paketima imate oznaku da soja nije iz GMO uzgoja pa obratite pažnju na tu oznaku jer kao što znate postoji nekoliko kultura koje se mogu naći kao GMO proizvodi i jedna od njih je i soja.

Kada nabavite sigurno seme i umnožite onda godinama možete da uživete u vlastitom semenu, a s obzirom da daje veliku berbu isplati se ova potraga.

Šta me je oduševilo kod mlade soje osim ukusa? Izgled biljke, nežan i nekako tihi cvet

i samoodrživost uzgoja. Mislim da još nisam uzgajala biljku koja osim što traži da je poseješ i zalivaš jedino te čeka berba. Prilično je spora kultura i veliki učitelj strpljenja. Grmovi su veliki i stabilni, a sama biljka ne traži bilo kakvu potporu.

Setva se radi sada, krajem aprila u gnezda u koja ubacujemo po 6 semena na razmak od 30 cm. Pripada crvenoj zoni. Treba joj bar 2 nedelje da klija pa ako je posejete krajem aprila sigurno neće biti zahvaćena kasnim mrazom.

Ono što beremo kod nje su mlada zrna ili zrelo seme. Zrna koja beremo se nalaze u mahunama pa je u skladu s tim i berba lakša jer ako želite da jedete edamame potrebno je samo da blanširate mahune sa zelenim zrnima i da ih zaledite. Nakon toga ih samo odledite, zapečete ili odvojite zrna za različite priloge. Neću vam pisati koliko je edamame zdrav za jelo jer to možete da istražite i sami već želim da preporučim mladu soju kao kulturu koju ćete da uvrstite u svoju sezonu. Seme je lako nabaviti u marketu ili prodavnici zdrave hrane. Nije vam potrebno posebno seme koje skupo plaćate na sajtovima već ono soja koja se kupuje za jelo.

Ukus mlade soje je orašast i puterast. Već sam je posejala u balkon bio bašti, a ovih dana me čeka setva na otvorenom polju. Ako imate Projekat bašte možete je ubaciti umesto boranije ili pasulja ili jednostavno napravite setveni grm samo za soju.

U ŠETNJI SA GOROSTASIMA BY JESS

Priče o lekovitom bilju – *Laurus nobilis* L.

Kad porastem želim da postanem travar!

Dva puta u životu sam imala priliku da razgovaram sa instruktorom joge. On je izuzetan napor ulagao (a i svoje vreme) da mene privoli i pokuša mi dočarati blagodeti te aktivnosti, i jako je bio simpatičan u tim svojim iskrenim pokušajima. I dan danas mi se ista emocija javi kada se prisetim tih razgovora, uvek se nasmejem.

Jednostavno, ne klija svako seme koje posadimo, a ja sam bila jedno od tih. Na kraju upornog pokušavanja da me dovede na određenu frekvenciju demonstrativno je digao ruke i izjavio: “Ti varničiš!”, na šta sam mu odgovorila “to sam znala i bez tebe, beži dok ne pogorimo svi!.” Rastali smo se uz smeh i aplauz celog kolektiva, a ja sam to iskustvo lično doživela kao pokušaj nasilne asimilacije, moje se biće sa tim nije slagalo. Moje su misli kao košnica, aktivna, bučna, čini ti se – eksplozivna svakog časa. Milion asocijacija se javlja izazvane najrazličitijim stimulusima, na prvi pogled nepovezanih, razbacanih, ali zapravo samo ja znam da su one tu uvek sa razlogom, baš u pravi trenutak, jer misao putuje brzinom koju ne možemo izmeriti. Balans nisu uvek “prazne misli”. Najviše sam u balansu kada sam u bašti, kada radim, i tada su mi misli najglasnije. To je “tišina” koja mi je potrebna, jer, na koncu, ne volimo svi iste tišine. Tako se kroz moje misli provlače razne teme. U poslednje vreme opažam da su svuda oko nas termini poput premium paket, spacijalna ponuda, luksuzni stanovi,

odabrani sastojci, ekskluzivna ponuda, limitirana ponuda, elitno, nobles...itd, itd. Dakle, naglašava se nešto što je superiorno, uzvišeno, visokog kvaliteta, nešto što važi za gotovo savršenost. I to ne bi bilo problem samo po sebi, da se takvi termini ne lepe kao etikete pojavama koje označavaju sve suprotno od njihove suštine. Na svakom ćošku iskaču razne reklame tipa “premium materijal”, pogledam sastav na etiketi i pomislim “ko je ovde lud?” Valjda se od prosečnog čoveka današnjeg društvenog konteksta (čitaj potrošača) zahteva da više veruje njima nego svojim očima, drugo objašnjenje nemam. Kaže “Dom za stare **** LUX”. Od toga je luksuzna samo G klasa vlasnika doma, a za doručak na meniju “posebno kreiranog od strane nutricioniste” popara na vodi. Moja je baba spram takvih imala 10 Mišelinovih zvezdica (mada se i o tim parametrima može posebno diskutovati).

Zemenjene su teze na oči svih nas, a malo je ko to primetio. Sada smo do guše u blatu i valja se vaditi.

No, da se manemo tih lažnih idola, pogrešnih vrednosti i udica kojima nas pecaju i okrenemo se pravoj aristokratiji, onoj autentičnoj, stvarima i idejama koje su vanvremenske, koje traju isto kao i prvog dana, postojane, i sa pedigreeom, tu su nam pred očima i za njih nije potrebna reklama – laurus nobilis – lovor. To je biljka koju su još u antičko doba koristili kada žele nekoga da ovenčaju slavom, ispletu venac od lovora koji je pobednik nosio trijumfalno na glavi, umesto krune. Smatran je svetom biljkom. “Laurus” je pobjeda, a “nobilis” znači plemenit, slavan. Na više izvora nailazim na legendu da su proroci u proročištu u Delfima žvakali list lovora da bi bolje videli i prorekli budućnost.

Intelektualac predratne Srbije, univerzitetski prof. Veselin Čajkanović, filolog, etnolog, istoričar religije i mitolog, u svom delu “Rečnik Srpskih narodnih verovanja o biljkama”, piše da je lovor biljka koja u Srba ima antidemonsku snagu, da od njega beže veštice, te da se njime kite česnice i badnjaci, ali se pomije i kao lek protiv groznice i zubobolje.

Lovor (lovorika, lorber) je zimzelen žbun, nekada i drvo, sjajnih, glatkih i mesnatih listova, koje raste u primorskom pojasu, a nekada i u subkontinentalnom, gde nema naročito jakih mrazeva. Na našim prostorima on se prvobitno koristi kao začim u kuhinji. Kao mala sam se vazda pitala zašto se lovor uvek stavlja u pasulj, i niko mi to nije znao objasniti, to se jednostavno prenosilo s kolena na koleno kao navika čija opravdanost nije dovođena u pitanje. Niko o tome nije naročito ni promišljao, a odgovor je zapravo potpuno logičan: lovor podstiče varenje teško svarljive hrane, sprečava vrenje u crevima i jača apetit. Pokojni deda je stalno bogoradao kada na njega u jelu nabasa i teatralno ga pljuvao prigovarajući da on nije krava. Pored kuhinje u kome je najšire zastupljen, treba istaći da je lovor zaista plemić među biljkama, i da itekako može lečiti različite boljke.

List lovora u sebi sadrži etarsko ulje (mada ga sadrže i bobice/plod) u koncentraciji do

3 %, gorke materije, tanine. Biljka sadrži važne minerale: gvožđe, magnezijum, bakar, kalcijum i mangan, vitamine A, B i C. Etarsko ulje sadrži aktivne komponente poput cineola, eugenola i geraniola, ima antibakterijska, antiinflamatorna i antiseptična svojstva, a koristi se i u industriji parfema. Ono što lično praktikujem je da u periodima godine kada intenzivno vladaju viroze nekoliko kapi etarskog ulja nakapam u šerpicu vrele vode i pustim da osveži i prečisti prostor, njegov miris jako volim. Ukoliko patite od bronhitisa i sinuzitisa pokušajte inhalaciju ovim etarskim uljem. Kada nemam etarsko ulje pri ruci onda jednostavno skuvam nekoliko listova lovora u šerpici kao čaj, stavim u kraj šporeta i pustim da isparava.

Naučno istraživanje iz 2022. godine objavljeno u medicinskom časopisu Iraqi journal of biotechnology je dokazalo znatno antibakterijsko dejstvo metanolnog ekstrakta lista lovora na izolovanu Escherichia coli, kao i da metanolni i vodeni rastvor pokazuju primetan efekat na uklanjanje slobodnih radikala. Dalje, drugo istraživanje o uticaju lovorovog lista na dijabetes tipa 2 objavljeno je 2009. godine u Journal of Clinical Biochemistry and Nutrition. Njime je dokazano da dnevna konzumacija 1-3 g mlevenog lovorovog lista u trajanju od 30 dana znatno poboljšava zdravstvene parametre kod pacijenata sa dijabetesom tipa 2: smanjuje nivo glukoze u krvi, poboljšava holesterol (smanjuje LDL i povećava HDL), a zabeleženo je i smanjenje triglicerida u krvi.

Etarsko ulje se može koristiti za masažu, za upale i bolove u mišićima, zglobovima i kod reumatizma. Obavezno je ulje razblažiti u nekom drugom nosećem (baznom) ulju (bademovom, maslinovom, avokadovom...) jer se nerazređeno ne sme nanositi direktno na kožu, budući da koncentrovano (kao i svako drugo etarsko ulje) može izazvati jake iritacije. Jedino etarsko ulje koje se može nanositi direktno na kožu je ulje lavande, to uvek imajte na umu.

Čaj od lista lovora je dobar protiv infekcija disajnih puteva i pomaže protiv upornog, nadražajnog kašlja. Jednostavno ga kuvajte da vri nekoliko minuta, poklopite i u prohladen i oceden dodajte med i limun, pa popijte 2-3 šolje dnevno. Neretko ga kombinujem i sa crnim lukom (oljuštenim), uvek je pomogao u umirivanju tog upornog i iscrpljujućeg kašlja. Momčilo Antonijević predlaže da se kuva u mleku, doda grančica ruzmarina i na kraju doda med. U narodnoj medicini važi za biljku koja pospešuje izbacivanje toksina iz organizma. A aromaterapiji etarsko ulje lovora je cenjeno kao sredstvo koje popravlja raspoloženje, umanjuje stres i otklanja glavobolju.

Za lečenje osetljivih desni koje i krvare koristi se jednako kao i žalfija, skuva se čaj od nekoliko listova lovora, a možete ih i mešati za još bolji efekat.

Primorce smatram obilno nagrađenim od Boga iz više razloga, i verujem da su njima ove informacije mahom poznate te da lovor koriste široke ruke, ali ovo pišem zbog ostalih koji su lovor videli samo u kesici iz prodavnice i do sada su ga koristili

isključivo kao začin, a i to ponekad. Ne propustite priliku da sebi obezbedite celogodišnje zalihe lovora tako što ćete ga ubrati dovoljno prilikom svog boravka na primorju (zapravo, ovo zvuči kao one specijalne ponude u špicu reklama na TVu). Sećam se oktobra prošle godine i izraza lica carinika kada smo otvorili gepek, a u njemu 2 kese lovora i kamen za kupus (šta ću, bio je neodoljivo beo) umesto kesa besmislenih (uvek neopravdano skupih) suvenira. Manuo je rukom bez namere da se upušta u razgovor, valjda je procenio da nema svrhe. Vazda sam švercovala nešto što retko kome padne na pamet. Tako, umalo da prošle godine u maju dovezem trsku sa Paga koja mi se učinila posebno pogodnom za paradajz. Odgovorili su me govoreći da ćemo izaći u svim domaćim i regionalnim novinama.

Dobro otvorite oči i pogledajte malo niže, dole žive gorostasi!

Jasmina Nenadić, Učionica Kontinent 1

PREPARAT OD RUKOLE – REPELENT ZA ZLATICE, SOVICE I SMRDIBUBE

Imam potrebu da svakoj biljci nađem ulogu kako bih doživela pomirenje s njom. Rukolu uopšte ne jedem ali je u bašti uzgajam jer je neverovatan zaštitnik u integralnom sistemu. Jedna biljka tako brze vegetacije štiti od buhača, lisnih vaši i stenica samim svojim prisustvom na gredici. I to je mnogo pomoći od jedne kulture. Činjenica da je ne konzumiram me stalno primorava da njenu količinu u bašti doziram jer me potreba za praktičnom ostvarenošću usmerava ka kulturama koje želim u svom obroku. Prošle sezone radila sam testiranja sa rukolom jer sam pomislila da bi zbog svog intenzivnog mirisa i činjenice da je resurs za K bila potencijalno dobar repelent i folijarna ishrana biljaka. Ono kao 2 u 1 preparat.

Pokazalo se da je rukola odličan repelent za zlatice jer ih miris rukole zbunjuje, a odbija i smrdibube i sovice. Za pripremu preparata koristila sam svežu i zaleđenu rukolu jer onda kada nam poleće sovica nema sveže rukole u bašti.

Recept - 250 g rukole usistniti i staviti u 2 l vode. Bilo bi efikasnije kada biste ovo smleli štapnim mikserom da ispusti što jači miris. Ostavite da odstoji 3 sata i nakon toga procedite i prskajte biljke nerazblaženo. Rukola preko lista hrani biljke ali mirisom odbija navedene insekte. Nema ograničenja u tretmanu jer možete ga primenjivati svaki dan dok se ne rešite problema, a tretmanom se biljke hrane i tako se pojačava njihov prinos. Posebno je korisno za krompir i paradajz.

PODSETNIK NA ROKOVE

Kontinent – pripremite se za početak setve u PLZ i sutra izlazi epizoda u kojoj vam pokazujem pripremu gredica i sadnu tri različite kombinacije. To može nekome da bude inspiracija za postavku bašte jer se sve od navedenih kultura postavlja sada.

Setva aprilskog rasadnika je završena i ako već niste ništa od rasadnika posejali slobodno obavite DS u bašti. Za sve još uvek ima mnogo vremena.

Primorje – završava postvku programa. Sve kulture bi već sada trebalo da budu ubačene u baštu,

Planine – još uvek se seje RPZ i imate mnogo vremena za postavku, do sredine maja. Neka bašta bude uživanje.

Podsećam da je već poslednji rok da se obezbedi krompir za kasniju sadnju kao i lučice crnog luka jer ih uskoro neće biti u prodaji.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Do **15.05.2026.** biće dostupne za kupovinu dve nove verzije Projekata bašte i tada se povlače iz prodaje, a u pitanju su:

- **Projekat balkon bio bašte**

- **Projekat bašte za 10 gredica**

Obe verzije dostupne su i u verzijama za svaku klimatsku zonu (svoju klimatsku zonu birate na web-stranici).

Tako da su svi baštovani ovog puta dobili **gotovo rešenje gde je svaki korak unapred snimljen, ucrtan i isplaniran** tako da nije moguće napraviti grešku u bašti.

Svaki put kada dođete u svoju baštu znaćete tačno šta treba da radite da biste imali baštu koja vas hrani tokom cele godine.

Ako mislite da bi i vama bilo korisno da imate Projekat za svoju baštu, više informacija o obe verzije Projekata bašte možete pogledati ispod:

<https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

Kao što znate iz obaveštenja u prošlim Nedeljnicima, **individualni mentorski rad se neće održavati ove sezone**. I ta opcija članstva na našoj edukativnoj platformi je trenutno zatvorena.

Postoji i drugi vid članstva, a to je kolektivni mentorski rad, ulazak u našu Učionicu, odnosno našu celu Zajednicu.

Pa ako mislite da bi vam pomoglo da imate mene kao svog mentora kome možete da postavljate pitanja u Učionici, ali i da učite iz pitanja drugih baštovana, kao i edukativnog sadržaja koji se nalazi u Čitaonici...

Još uvek se možete prijaviti za mart.

Prijava se vrši preko naše web-stranice popunjavanjem jednostavne ankete. Nakon popunjene ankete kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije

Viber sa dodatnim informacijama.

Za anketu kliknite ovde: <https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica/>

Sledeći Nedeljnik očekujte u naredni ponedeljak.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim

